

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2023

Marking Scheme

Danish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Opgave I

(maksimum 30 point)

1.

- a) Forklar betydningen af ordet **"litteraturkanon"** som det bruges i teksten.
Enhver rimelig forklaring (e.g. "samling af udvalgte litterære værker, der er obligatorisk læsning i danskundervisningen.")
- b) Forklar betydningen af ordet **"afkodningsniveau"** som det bruges i teksten. Enhver rimelig forklaring (e.g. "evnen til at forstå af meddelelser, der foreligger i en uvant eller svært tilgængelig form.")
- c) Forklar betydningen af ordet **"rastløshed"** som det bruges i teksten.
Enhver rimelig forklaring (e.g. "tilstand, hvor man er urolig og hverken kan koncentrere sig eller slappe af.")
- d) Forklar betydningen af ordet **"dannelse"** som det bruges i teksten.

Enhver rimelig forklaring (e.g. "alment kendskab til især kulturelle områder som fx litteratur og historie, forbundet med en fremskreden åndelig udvikling opnået som resultat af god uddannelse og opdragelse.")
- e) Forklar betydningen af ordet **"fordybelse"** som det bruges i teksten.
Enhver rimelig forklaring (e.g. "grundigt arbejde med et emne og dybere refleksion").

(maks. 5 ×1 point)

2. Gundlund Jensen og Ina-Maria Nielsen mener, at "Mange unge i gymnasiet er i tiltagende grad ikke i stand til at læse eller skrive tekster, der afviger særlig meget fra det typiske afkodningsniveau, der fylder deres fritid, hvilket truer med at gøre dem historieløse og dårligt udrustede dannelsesmæssigt."

Forklar, hvorfor mange unge mangler dannelse og kan betegnes som historieløse. Er du enig? (hvorfor/hvorfor ikke?)

Unge mangler dannelse og er historieløse, fordi de ikke læser seriøse og komplicerede tekster, herunder aviser og litteratur, der henvender sig til voksne. Mange unge får deres viden primært fra sociale medier, og dermed opnår de ikke dyberegående viden om kultur og

samfundsforhold. Man kan diskutere, om det traditionelle dannelsesideal er forældet, og om der derfor skal introduceres et nyt dannelsesbegreb med mere fokus på dannelse i en digitaliseret verden.

(maks. 5 point)

3. Torben Weinreich mener, at "Den verden, vi lever i, prioriterer det funktionelle. Det, vi bruger vores tid på, skal kunne bruges lige her og nu. I den sammenhæng står litteraturen svagt, fordi den har et bredere sigte og formål. Litteratur og dannelse er ikke så måleligt"

Forklar Weinreichs synspunkt.

I det moderne samfund fokuseres der på det funktionelle, dvs. kompetencer som umiddelbart er samfundsnyttige, f.eks. naturvidenskabelig og matematiske evner, der kan bruges i erhvervslivet. Kulturel og litterær dannelse nedprioriteres, fordi elever og erhvervslivet ikke kan se det nyttige i viden om f.eks. litteraturhistoriske perioder, fordi denne form for viden ikke umiddelbart opfattes som målbar og brugbar, men det er personlighedsudviklende at læse litteratur, bl.a. fordi man udvikler empati for andre mennesker, og man bliver mere selvreflekterende, hvilket er meget vigtige egenskaber, som også er nyttige for erhvervslivet.

(maks. 5 point)

4. En undersøgelse viser, at "andelen af voksne amerikanere, der læser en eller anden form for litteratur af lyst er faldet til et rekordlavt niveau. Kun 43 procent af de voksne amerikanere har læst en roman, en novelle, et digt eller et skuespil i løbet af det seneste år."

Vurder, om denne udvikling er problematisk (begrund dit svar)

Udviklingen kan ses som et udtryk for, at amerikanere læser mindre skønlitteratur end tidligere. Udvikling kan ses som problematisk, fordi amerikanerne risikerer at forringe deres læsefærdigheder, og måske er det også et tegn på, at deres koncentrationsevne generelt set er blevet forringet, fordi læsning af skønlitteratur kræver langvarig koncentration. Udviklingen kunne skyldes, at de bruger mere tid på sociale medier, og at de ser flere tv-programmer, serier og film, hvilket dog ikke nødvendigvis skal opfattes negativt, idet de på den måde også bruger meget tid på læsning af beskeder og opdateringer. Moderne film og tv-serier skal ikke kun betragtes som letfordøjelig underholdning uden et dannelsesmæssigt aspekt, fordi de kræver både koncentration og fordybelse, og de har på mange måder erstattet skønlitteratur som nutidens historiefortællere.

(maks. 5 point)

5. Birgitte Darger siger, at "det kræver også fordybelse at læse en længere artikel eller følge argumentationen i en blog, der fylder mere end fire linjer. Vi har vænnet os til, at alt i dag bliver præsenteret i et kort format, politikerne skriver jo også flere tweets, end de skriver blogs i dag"

Forklar, hvordan politikerne foretrækker at kommunikere. Diskuter de positive og negative konsekvenser af denne kommunikationsform.

Politikere foretrækker ofte et kort kommunikationsformat, bl.a. bruger de Twitter, når de kommunikerer med vælgerne, idet de såkaldte "tweets" er en nem og praktisk måde at nå sin målgruppe i det moderne informationssamfunds overflod af informationer, hvor folk har svært ved at navigere og bevare overblikket. Problemet er dog, at budskaberne, problematikkerne og argumenterne bliver forsimplede, og der mangler ofte dokumentation. Et andet problem med Twitter er, at folk er tilbøjelige til kun at følge politikere, de er enige med, og derved risikerer de, at nyhedsstrømmen bliver for ensidig og unuanceret.

(maks. 5 point)

6. Birgitte Darger siger, at "Vi skal måske indføre læsestunder, hvor alle mobiler lægges væk, så der bliver rum for fordybelse. Vi er nødt til i fremtiden at tænke det ind som et vilkår."

Forklar, hvordan lærerne bliver nødt til at ændre måden, de underviser på. Vurder, om de tilpasser undervisningen til eleverne.

Darger foreslår, at der indføres læsetimer, hvor mobiltelefoner forbydes, fordi de forstyrrer eleverne. Dermed lærer eleverne at koncentrere og fordybe sig i længere og vanskeligere tekster. En anden mulighed er, at man i højere grad forsøger at integrere mobiler, internet og sociale medier i undervisningens indhold for at gøre den mere tidsvarende og relevant for eleverne. Dermed lærer eleverne også at omgås det i en arbejdssituation og lærer at anvende det som et nyttigt værktøj og ikke kun som et legetøj.

(maks. 5 point)

Opgave II

(maksimum 30 point)

Torben Weinreich siger, "det virker ikke, som om den ældre litteratur er gangbar i skole og gymnasium i dag. Eleverne modarbejder det og gider det ikke."

Diskuter synspunktet i ovenstående citat.

Forklar din mening i en kommentar på 100-150 ord.

Weinreich påstår, at eleverne ikke gider at læse ældre litteratur i dag, fordi det er besværligt at læse pga. et ældre og kompliceret ordforråd. Dermed bliver de litterære klassikere ikke længere læst. De er dermed ikke længere del af vores fælles bevidsthed, og dermed mister man også forståelsen for tidligere perioders måde at kommunikere og tænke på. Mange unge er sikkert vant til at se filmatiseringer af de klassiske værker, som ofte er mere tilgængelige pga. et moderniseret sprogbrug og simplificering af fortællingernes karakterer og temaer. Omvendt bør undervisningen også tage udgangspunkt i elevernes niveau og interesse for at engagere dem, og dermed bør pensum i dansktimerne moderniseres, hvilket måske vil resultere i, at ældre litteratur ikke længere skal læses i samme omfang.

Opgave III

(maksimum 40 point)

Skriv et essay på cirka 300 ord om ét af disse to emner, hvor du overvejer argumenter for og imod.

- "Karakterer og prøver i skolen skal afskaffes"

Eller:

- Hans Christian Andersen: "Livet er den eneste rigtige læremester eller skole"

Et essay på ca. 300 ord om et af følgende emner: "Karakterer og prøver i skolen skal afskaffes" og "Livet er den eneste rigtige læremester og skole". Essayet skal være velskrevet, relevant i forhold til hver sit emne, med sammenhængende organisation af tanker, klarhed i dispositionen og rimeligt flydende sprog. Essayet skal indeholde relevante abstrakte og filosofiske refleksioner, rationel argumentation samt en fokuseret konklusion.

I et essay om "Karakterer og prøver i skolen skal afskaffes" kan man reflektere over relevante temaer og problemstillinger, f.eks. om hvorvidt prøver og karakterer overhovedet er egnet som læringsinstrumenter, og om hvorvidt vi skal gøre op med præstationssamfundets karakterræs, som bl.a. er medvirkende til en stigende grad af stress og angst blandt unge.

I et essay om "Livet er den eneste rigtige læremester og skole" kan man reflektere over relevante temaer og problemstillinger, f.eks. om hvorvidt skolen forbereder eleverne ordentligt til livets udfordringer, fordi den er for overbeskyttende, for teoretisk, for umoderne eller for lærerstyret m.fl.

